

Rolnummer 1864
Arrest nr. 34/2001 van 13 maart 2001

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen over het decreet van het Waalse Gewest van 9 mei 1985 betreffende de ontsluiting van de steenberg, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Luik.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en G. De Baets, en de rechters H. Boel, L. François, J. Delruelle, R. Henneuse en M. Bossuyt, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vragen

Bij vonnis van 7 januari 2000 in zake de n.v. Charbonnages du Bonnier en de n.v. Immobilière du Tanin tegen het Waalse Gewest, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 11 januari 2000, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Luik de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt het decreet van het Waalse Gewest van 9 mei 1985 betreffende de ontsluiting van de steenbergen de bevoegdheidverdelende regels waarin de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen voorziet (artikel 79, § 1), in zoverre het een vorm van onteigening ten algemenen nutte in het leven zou roepen die afwijkt van de in de wet vastgestelde gerechtelijke procedures en van het beginsel van de billijke en voorafgaande schadeloosstelling ?

2. Schendt het decreet van het Waalse Gewest van 9 mei 1985 betreffende de ontsluiting van de steenbergen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, doordat het aan de eigenaars van steenbergen die in klasse ' A ' zijn gerangschikt geen billijke en voorafgaande schadeloosstelling garandeert overeenkomstig artikel 16 van de Grondwet, ten aanzien van de billijke en voorafgaande schadeloosstelling die de onteigende eigenaars genieten op basis van de wetten van 17 april 1895 [lees : 1835], 27 mei 1870 en 26 juli 1962 inzake onteigening ten algemenen nutte ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

De voormelde vennootschappen betwisten voor de verwijzende rechter de besluiten van de Waalse Regering van 5 oktober 1989 en 16 maart 1995, waarbij laatstgenoemde hun steenberg in categorie « A » heeft gerangschikt, in het licht van de rangschikking die voortvloeit uit artikel 3 van het decreet van 9 mei 1985 betreffende de ontsluiting van de steenbergen.

Aangezien de verzoekende partijen, in ondergeschikte orde, de vraag naar de grondwettigheid van het decreet van 9 mei 1985 hebben opgeworpen, stelt de verwijzende rechter aan het Hof de voormelde beide vragen, na te hebben opgemerkt dat dit decreet « de eigenaars van steenbergen lijkt te ontzeggen hun eigendomsrecht daarop uit te oefenen, aangezien het geen enkele redelijke manier laat voortbestaan om de steenberg te gebruiken ».

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 11 januari 2000 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 25 januari 2000 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 9 februari 2000.

Memories zijn ingediend door :

- de Waalse Regering, rue Mazy 25-27, 5100 Namen, bij op 9 maart 2000 ter post aangetekende brief;
- de n.v. Charbonnages du Bonnier, waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 4460 Grâce-Hollogne, rue J. Dejardin 39, en de n.v. Immobilière du Tanin, waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 4460 Grâce-Hollogne, rue M. de Lexhy 266, bij op 10 maart 2000 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 5 mei 2000 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de n.v. Charbonnages du Bonnier en de n.v. Immobilière du Tanin, bij op 2 juni 2000 ter post aangetekende brief;
- de Waalse Regering, bij op 2 juni 2000 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 29 juni 2000 en 20 december 2000 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 11 januari 2001 en 11 juli 2001.

Bij beschikking van 22 november 2000 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 13 december 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 23 november 2000 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 13 december 2000 :

- zijn verschenen :

. Mr. P. Henry, advocaat bij de balie te Luik, voor de n.v. Charbonnages du Bonnier en de n.v. Immobilière du Tanin;

. Mr. J. Sambon, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Waalse Regering;

- hebben de rechters-verslaggevers R. Henneuse en M. Bossuyt verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. In rechte

- A -

Standpunt van de verzoekende vennootschappen voor de verwijzende rechter

A.1.1. Na het overzicht van de relevante bepalingen van het decreet (artikelen 2, 3, 4 en 12) zetten die partijen uiteen dat dit decreet een buitensporige last invoert voor de eigenaars van steenberg en het Waalse Gewest en bijgevolg een vorm van onteigening ten algemenen nutte betekent, die zonder billijke en voorafgaande schadeloosstelling wordt uitgevoerd.

A.1.2. Vervolgens worden verscheidene elementen opgemerkt. De rangschikking in drie categorieën is gebeurd zonder raadpleging van de betrokken eigenaars van de steenberg. De mogelijkheden van toetsing door de Raad van State zijn miniem, gelet op de ruime machtiging die in het decreet aan de Regering wordt verleend, enerzijds, en het feit dat de beslissing hoofdzakelijk een opportuniteitsbeslissing is, anderzijds. Het besluit tot rangschikking – en met name in categorie «A» - is een handeling van verordenende aard, die bijgevolg niet is onderworpen aan de formele motiveringsplicht voorgeschreven bij de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen.

A.2. Bovendien is in geen enkele schadeloosstelling voorzien, met name wanneer de rangschikking in categorie «A» een bepaalde periode overschrijdt, terwijl de aldus gerangschikte steenberg onbruikbaar is en daardoor niet tegen een redelijke prijs kan worden verkocht. Bovendien dragen de eigenaars «de zware verantwoordelijkheid voor het instorten van een steenberg», waarbij de rangschikking in categorie «A» van een steenberg hen verhindert die met de grond gelijk te maken teneinde dat risico te verhelpen.

Wat hun nadeel betreft – dat zij nader omschrijven -, ramen de verzoekende partijen dit op ongeveer 364 miljoen, wat overeenstemt met de waarde van de grondstoffen waaruit de steenberg is samengesteld, die wegens de rangschikking niet kan worden ontsloten, en met het waardeverlies van de terreinen waarop die grondstoffen zijn opgehoopt. De onbeschikbaarheid houdt al een vijftiental jaren aan – te rekenen vanaf 9 mei 1985, datum van aanneming van het decreet -, een periode waarvoor wordt opgemerkt dat zij te vergelijken is met de duur van de blokkering van de in het geding zijnde gebouwen in het arrest Sporrang en Lönnroth van 23 september 1982 (Europees Hof voor de Rechten van de Mens).

A.3. Wat de eerste prejudiciële vraag betreft, moest het decreet van 9 mei 1985, aangezien het een procedure van feitelijke onteigening instelt, de bij de wet vastgestelde gerechtelijke procedures in acht nemen alsmede het beginsel van de billijke en voorafgaande schadeloosstelling, zoals volgt uit het arrest van het Hof nr.9/97 van 5 maart 1997. Bij ontstentenis daarvan schendt het artikel 79, § 1, van de wet van 8 augustus 1980.

A.4. Wat de tweede vraag betreft, schendt het decreet van 9 mei 1985, waarbij een feitelijke onteigening wordt ingesteld, de in die vraag beoogde bepalingen, aangezien het niet voorziet in een billijke en voorafgaande schadeloosstelling voor de eigenaar die benadeeld wordt in naam van het collectief belang.

Bovendien lijkt, ten opzichte van het voormelde arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, de inbreuk op het eigendomsrecht onevenredig te zijn ten aanzien van de doelstelling – van energetische aard – die door het decreet wordt nagestreefd, zoals blijkt uit de elementen onder A.1.2 en uit de ontstentenis van enige schadeloosstelling in geval van langdurige onbeschikbaarheid die voortvloeit uit de rangschikking van een steenberg in categorie «A».

De partijen voor de verwijzende rechter «zien niet in hoe een onderscheid kan worden gemaakt onder de eigenaars van steenberg en naargelang, ongelukkigerwijze, hun steenberg een of ander ecologisch of milieugebonden kenmerk heeft » of niet; aldus wordt een onderscheid gemaakt onder de eigenaars van steenberg, dat geen enkel verband lijkt te vertonen met de nagestreefde doelstelling van energetische aard.

Ten slotte wordt opgemerkt dat, om tegemoet te komen aan een belangrijk ecologisch of milieubelang, een rangschikking als landschap mogelijk is op basis van de artikelen 185, 5°, en 192 van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedebouw en Patrimonium; in dat geval voorziet artikel 213 van hetzelfde Wetboek in een forfaitaire en gedeeltelijke schadeloosstelling van de benadeelde eigenaar, een systeem dat «veel minder bekritiseerbaar » wordt geacht dan datgene dat te dezen in het geding is.

A.5. In hun memorie van antwoord voeren de verzoekende partijen voor de verwijzende rechter de samenstelling aan van de Adviescommissie waarin is voorzien in het decreet en herinneren zij eraan dat zij niet voorafgaandelijk werden geraadpleegd over de rangschikking van hun steenberg; zij merken bovendien op dat « de vertegenwoordigers van de producenten van steenkool uit Waalse steenberg », waaruit die Commissie is samengesteld, in feite zelf eigenaars van steenberg zijn, en dus concurrenten.

Bovendien wordt in de memorie van antwoord aangevoerd dat het Waalse decreet, in tegenstelling tot de door de Waalse Regering gemaakte analyse, « toestaat het recht van de eigenaars van steenberg volledig en eindeloos te blokkeren », aangezien het de essentie zelf van het eigendomsrecht afschaft, waardoor enkel een « uiterst theoretisch » recht overblijft om op juridisch vlak over het goed te beschikken.

Ten slotte betwist de memorie van antwoord, wat betreft de andere rechtsmiddelen tot schadeloosstelling die door de Waalse Regering worden aangevoerd, dat te dezen voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden voor elk van die wijzen van schadeloosstelling.

Standpunt van de Waalse Regering

A.6. In het eerste deel van haar memorie zet de Waalse Regering de feiten uiteen, alsmede de bewoordingen van het decreet van 9 mei 1985 en de verschillende, zowel economische als ecologische doelstellingen die door de decreetgever worden nagestreefd.

A.7. Wat het antwoord op de eerste prejudiciële vraag betreft, zet de Waalse Regering uiteen dat die het onderzoek impliceert of de rangschikking van de steenberg in categorie « A » een vorm van onteigening is, of nog een « procedure die gelijkstaat met een onteigening », in de zin van het arrest van het Hof nr. 9/97.

Op basis van talrijke verwijzingen naar de rechtsleer, besluit de memorie dat de onteigening moet worden beschouwd als « de volledige en definitieve, door het openbaar nut verantwoorde beroving van een goed ten aanzien van zijn wettige eigenaar »; een afzonderlijke onteigeningsprocedure kan enkel worden beschouwd als een procedure die gelijkstaat met een onteigening indien « zij [...] eenzelfde doel [beoogt] en [...] dezelfde gevolgen met zich mee[brengt] als een onteigeningsprocedure : ze ontzet de eigenaar tegen zijn wil van zijn onroerende eigendom op initiatief van een openbare overheid; ze wordt verantwoord om redenen van algemeen nut » (Arbitragehof, nr. 9/97, voormeld).

De Waalse Regering onderstreept dat de onteigening ten algemenen nutte – die de ontzetting van eigendom met zich meebrengt – moet worden onderscheiden van de erfdienstbaarheden ten algemenen nutte. Het Arbitragehof heeft in talrijke arresten – die in de memorie worden geciteerd – beslist dat beperkingen op het eigendomsrecht niet in die zin kunnen worden geïnterpreteerd dat ze een onteigening vormen, en dat ze bijgevolg niet de in de wet vastgestelde procedures in acht moeten nemen, die zijn voorgeschreven bij artikel 79, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

De eerste prejudiciële vraag dient bijgevolg, volgens de Waalse Regering, ontkennend te worden beantwoord.

A.8. Wat de tweede prejudiciële vraag betreft, kan, aangezien de rangschikking van een steenberg in categorie « A » niet kan worden gelijkgesteld met een onteigening, de categorie van diegenen die ze ondergaan niet worden vergeleken met de categorie van de eigenaars van onteigende goederen, waarbij de aanneming van verschillende rechtsregelingen bijgevolg verantwoord is.

Volgens de rechtspraak van het Hof impliceert het feit dat de gewesten beperkingen aan het eigendomsrecht opleggen, bovendien op zich niet de verplichting om een mechanisme van schadeloosstelling in te voeren; dat wordt verklaard door het objectieve verschil tussen de totale en definitieve eigendomsberoving die de onteigening inhoudt, en de gedeeltelijke en tijdelijke beperkingen die voortvloeien uit de reglementering van het gebruik van de goederen waarover het te dezen gaat.

A.9.1. « Ten overvloede » onderstreept het Waalse Gewest dat de prejudiciële vraag betrekking heeft op het hele decreet, dat moet worden bekeken in zijn geheel teneinde de situatie af te bakenen van de bij de rangschikking van de steenberg betrokken eigenaars. De Waalse Regering beklemtoont aldus met name de beoordelingsbevoegdheid waarover ze beschikt om de steenberg te rangschikken, het tijdelijke en evolutieve karakter van die rangschikking, het bestaan van een mogelijkheid tot afwijking, het behoud van de bestaande rechten alsmede de jurisdictionele wettigheidstoetsingen die eventueel op de rangschikking van steenberg wegen. Daaruit

wordt besloten dat het stelsel van de rangschikking niet een «eenduidig en absoluut » stelsel is maar integendeel samengaat met verscheidene specifieke waarborgen die aan de betrokken eigenaars worden verleend.

A.9.2. De Waalse Regering voegt daaraan toe dat, in feite, de verzoekende vennootschappen niet de in 1985 en 1986 verkregen exploitatievergunningen in werking hebben gesteld, ondanks de overgangsbepalingen van de artikelen 6 en 7 van het decreet, dat zij voor de Raad van State de rangschikkingsbesluiten van 1989 en 1995 niet hebben betwist en dat zij evenmin een afwijking hebben aangevraagd. De memorie wijst bovendien op de andere rechtsmiddelen die de schadeloosstelling voor het eventueel geleden nadeel mogelijk maken.

A.10.1. In haar memorie van antwoord betwist de Waalse Regering in de eerste plaats dat het decreet van 9 mei 1985 als enig doel een energetisch doel heeft; de doelstelling bestond daarentegen erin rekening te houden met de hele problematiek en dus niet alleen met de dimensie «natuurlijke hulpbronnen» maar ook de dimensie «landschap» en het ecologisch aspect. Het decreet verwezenlijkt bovendien een algehele integratie van de nagestreefde doelstellingen met de afgifte van de exploitatievergunningen en bouwvergunningen, vermits zij in één vergunning zijn geïntegreerd – de ontginningsvergunning. De rangschikking van de steenbergen in drie categorieën valt bijgevolg onder de in het decreet nagestreefde doelstellingen.

A.10.2. Bovendien onderstreept de Waalse Regering, naast de herinnering aan de verschillende punten die in haar memorie zijn uiteengezet, het bestaande verschil tussen de rangschikking van een steenberg in een categorie en de rangschikking van een landschap: terwijl dat laatste in beginsel definitief is, is de rangschikking van een steenberg in een van de in het decreet bedoelde categorieën evolutief «en leidt ze tot opeenvolgende handelingen: de toekenning van een ontsluitingsvergunning voor de steenbergen die kunnen worden ontsloten, een latere beslissing voor de in categorie C gerangschikte steenbergen en een bevestiging hetzij via rangschikkingsprocedures, hetzij via de planologische bestemming wat betreft de steenbergen die zijn gerangschikt in categorie A waarvoor de Regering van mening zou zijn dat het behoud definitief verworven zou moeten zijn». De gevolgen van de beide vormen van rangschikking zijn eveneens verschillend, aangezien de rangschikking van een steenberg in categorie «A» zich ertoe beperkt de exploitatie ervan te verbieden - dit wil zeggen de delving en de ontginning van de erin vervatte stoffen – terwijl de andere handelingen toegestaan blijven en onderworpen zijn aan de gewone stelsels van de stedenbouwkundige en exploitatievergunningen.

In elk geval is, volgens de memorie van antwoord, de vergelijking die wordt gemaakt met de rangschikkingsprocedure als landschap niet relevant, aangezien ze immers verder gaat dan de bewoordingen en het onderwerp van de tweede prejudiciële vraag.

- B -

De in het geding zijnde bepalingen

B.1.1. De prejudiciële vragen hebben betrekking op het decreet van het Waalse Gewest van 9 mei 1985 betreffende de ontsluiting van de steenbergen (*Belgisch Staatsblad* van 3 juli 1985).

Dat decreet voorziet, in artikel 3 ervan, in de classificatie van de steenbergen in drie categorieën, door met name de ontginbare steenbergen (categorie B) en diegene die om verscheidene redenen niet kunnen worden ontgonnen (categorie A) van elkaar te onderscheiden. Het decreet bepaalt dat de ontginbare steenbergen slechts mogen worden ontgonnen op voorwaarde dat ze een vergunning tot ontsluiting hebben, waarvan de wijzen van toekenning, het doel en de gevolgen nader worden bepaald in het decreet (artikelen 2, 4, 5 en 10). Er wordt

voorzien in maatregelen van toezicht (artikel 8), alsmede in verscheidene overgangsmaatregelen (artikelen 6, 7 en 9).

B.1.2. Uit de motieven van de prejudiciële vraag volgt dat aan het Hof enkel de vraag wordt gesteld naar de grondwettigheid van dat decreet in zoverre het voorziet in de mogelijkheid om een steenberg in categorie A te rangschikken en hem aldus onontginbaar maakt, zonder in een billijke en voorafgaande schadevergoeding te voorzien.

Daaruit volgt dat enkel artikel 3 van het decreet wordt voorgelegd aan het Hof. Dat artikel bepaalt :

« De Waalse Gewestexecutieve bepaalt volgens een adviserende procedure die ze vaststelt, en nadat het advies van een Commissie, die ze opricht in [lees : en] die uit de betrokken partijen bestaat werd ingewonnen de classificatie van de steenbergen in drie categorieën :

a) de steenbergen die om redenen van ruimtelijke ordening en stedenbouw of van milieubescherming of van rangschikking als landschap niet ontgonnen mogen worden;

b) de ontginbare steenbergen;

c) de steenbergen die voor een ontginning van belang schijnen te zijn maar waarvoor supplementaire investigaties nodig zijn.

De classificatie wordt voor alle steenbergen van het Gewest opgemaakt. Deze classificatie kan om de vijf jaar herzien worden. De classificatie moet binnen de maand van haar opmaking door de Executieve in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt worden.

De in toepassing van artikel 4 uitgereikte vergunningen worden volgens deze classificatie verleend.

De Waalse Gewestexecutieve kan in geval van uitzonderlijke omstandigheden en volgens de adviserende regels bedoeld in lid 1 bij een gemotiveerd besluit afwijken van de in dit lid 1 vermelde classificatie. »

Ten gronde

B.2. De verwijzende rechter vraagt het Hof of die « vorm van onteigening ten algemenen nutte » die de rangschikking van een steenberg in categorie A zou zijn, enerzijds, de bevoegdheidsregels in acht neemt (eerste vraag) en, anderzijds, de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie in acht neemt (tweede vraag).

Het antwoord dat op die twee vragen moet worden gegeven, vereist dat voorafgaandelijk wordt onderzocht of de rangschikking van een steenberg in categorie A, waarin artikel 3 van het decreet voorziet, al dan niet een onteigening vormt of een maatregel die ermee kan worden gelijkgesteld.

B.3.1. De rangschikking in categorie A beoogt de steenbergen die niet mogen worden ontgonnen om redenen van ruimtelijke ordening en stedenbouw, van milieubescherming of van rangschikking als landschap (artikel 3, eerste lid, a); ze heeft tot gevolg dat ze de ontginning verbiedt van de aldus gerangschikte steenbergen, dit wil zeggen (artikel 2, tweede lid) het delven, wegbrengen, wegdoen, verwerken of gebruiken van de stoffen waaruit de steenberg bestaat.

De rangschikking van een steenberg in categorie A is, luidens het decreet, een tijdelijke maatregel : ze geldt, zoals voor de in de andere categorieën gerangschikte steenbergen, voor een termijn van vijf jaar, op het einde waarvan ze kan worden herzien; bovendien kan de Gewestregering, krachtens artikel 3, *in fine*, bij uitzonderlijke omstandigheden afwijken van de in dat artikel georganiseerde classificatie.

Ten slotte bevat het decreet verscheidene overgangsmaatregelen die met name toepasbaar zijn op de steenbergen die in categorie A zouden kunnen worden gerangschikt op basis van het decreet, om de in artikel 3, eerste lid, a), ervan beoogde motieven van algemeen belang. Enerzijds, maakt het het behoud mogelijk van de gevolgen van de ontginningsvergunningen die zijn afgegeven vóór de inwerkingtreding van het decreet, ongeacht of de ontginning al (artikel 6) dan niet (artikel 7) op die datum is aangevat. Anderzijds, bepaalt artikel 14, § 1, gewijzigd bij artikel 6 van het decreet van 6 mei 1993, dat de artikelen 1 tot 5 van het decreet – en dus artikel 4, grondslag van een mogelijke rangschikking van een steenberg in categorie A – niet van toepassing zijn op de aanvragen om vergunning tot ontsluiting die vóór de inwerkingtreding van het decreet zijn ingediend. Ten slotte wordt bij artikel 9 de inwerkingtreding van artikel 3 - ook in zoverre het als grondslag dient voor het verbod tot ontginning dat voortvloeit uit een mogelijke rangschikking in categorie A – uitgesteld tot de datum van bekendmaking van de classificatie van de steenbergen in drie categorieën, met als uiterste datum 1 oktober 1989.

B.3.2. De rangschikking van een steenberg in categorie A maakt geen onteigening uit in de zin van artikel 16 van de Grondwet, noch een maatregel die moet worden gelijkgesteld met een

onteigening, aangezien er geen eigendomsoverdracht is en de in het decreet bedoelde maatregel van rangschikking, die vijf jaar geldig is, op zich niet een definitief verbod tot ontginning inhoudt; die rangschikking maakt evenwel een beperking uit van het genot van het eigendomsrecht.

Wat de eerste prejudiciële vraag betreft

B.4. In de eerste vraag wordt het Hof gevraagd naar de inachtneming van de bevoegdheidsregels, meer in het bijzonder artikel 79, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, in zoverre het decreet van 9 mei 1985 – in feite artikel 3, eerste lid, a), ervan – « een vorm van onteigening ten algemenen nutte in het leven zou roepen die afwijkt van de in de wet vastgestelde gerechtelijke procedures en van het beginsel van de billijke en voorafgaande schadeloosstelling ».

B.5.1. Artikel 79, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, in de formulering ervan die van kracht was op het ogenblik van de aanneming van het decreet, bepaalde :

« Onverminderd § 2, kunnen de Executieven overgaan tot onteigeningen ten algemenen nutte in de gevallen en volgens de modaliteiten bepaald bij decreet, met inachtneming van de bij de wet vastgestelde gerechtelijke procedures en van het principe van de billijke en voorafgaande schadeloosstelling bepaald bij artikel 11 van de Grondwet. »

B.5.2. Uit de omstandigheid dat het verbod om een steenberg te ontginnen, dat voortvloeit uit de rangschikking ervan in categorie A, die is ingesteld bij artikel 3, eerste lid, a), van het decreet van 9 mei 1985, geen onteigening uitmaakt in de zin van artikel 16 van de Grondwet, volgt dat de decreetgever de in de wet vastgestelde gerechtelijke procedures en het in artikel 16 van de Grondwet verankerde beginsel van de billijke en voorafgaande schadeloosstelling niet in acht moest nemen. Het in het geding zijnde artikel 3, eerste lid, a), schendt bijgevolg artikel 79, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 niet.

B.6. De eerste prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Wat de tweede prejudiciële vraag betreft

B.7. In die tweede vraag wordt het Hof gevraagd naar de bestaanbaarheid van het decreet van 9 mei 1985 met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en met artikel 16 van de Grondwet, in zoverre dat decreet aan de eigenaars van steenbergén die in categorie A zijn gerangschikt, geen billijke en voorafgaande schadeloosstelling garandeert, in tegenstelling tot die welke de onteigende eigenaars genieten op basis van de wetten van 17 april 1835, 27 mei 1870 en 26 juli 1962 inzake onteigening ten algemenen nutte.

Artikel 16 van de Grondwet bepaalt :

« Niemand kan van zijn eigendom worden ontzet dan ten algemenen nutte, in de gevallen en op de wijze bij de wet bepaald en tegen billijke en voorafgaande schadeloosstelling. »

Artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bepaalt :

« Alle natuurlijke of rechtspersonen hebben recht op het ongestoord genot van hun eigendom. Niemand zal van zijn eigendom worden beroofd behalve in het algemeen belang en met inachtneming van de voorwaarden neergelegd in de wet en in de algemene beginselen van het internationaal recht.

De voorgaande bepalingen zullen echter op geen enkele wijze het recht aantasten dat een Staat heeft om die wetten toe te passen welke hij noodzakelijk oordeelt om toezicht uit te oefenen op het gebruik van eigendom in overeenstemming met het algemeen belang of om de betaling van belastingen of andere heffingen en boeten te verzekeren. »

B.8. Om de reden uiteengezet in B.3.2, was de wetgever er niet toe gehouden de « billijke en voorafgaande » schadeloosstelling die door artikel 16 van de Grondwet wordt voorgeschreven, in acht te nemen.

Die rangschikking kan evenmin worden beschouwd als een beroving van eigendom in de zin van artikel 1, eerste lid, van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens – aangezien zij geen buitenbezitstelling inhoudt – en moet worden beschouwd als een « regeling van het gebruik van eigendom in overeenstemming met het algemeen belang », in de zin van het tweede lid van hetzelfde artikel; rekening houdend met de in B.3.1 uiteengezette elementen raakt die regeling niet op buitensporige wijze de rechten van de eigenaars van de in categorie A gerangschikte steenbergén.

Daaruit volgt dat, ten aanzien van het gelijkheidsbeginsel, in samenhang gelezen met de voormelde bepalingen, de gemaakte vergelijking van de situatie van de eigenaars van in categorie A gerangschikte steenberggen, enerzijds, en die van onteigende eigenaars, anderzijds, in rechte faalt.

Artikel 3, eerste lid, a), van het decreet van 9 mei 1985 schendt bijgevolg niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 16 van de Grondwet of met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol.

B.9. De tweede vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- Artikel 3, eerste lid, a), van het decreet van het Waalse Gewest van 9 mei 1985 betreffende de ontsluiting van de steenbergen schendt artikel 79, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen niet.

- Artikel 3, eerste lid, a), van het decreet van het Waalse Gewest van 9 mei 1985 betreffende de ontsluiting van de steenbergen schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 16 van de Grondwet en artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 13 maart 2001, door de voormelde zetel, waarin rechter M. Bossuyt voor de uitspraak is vervangen door rechter L. Lavrysen, overeenkomstig artikel 110 van de voormelde wet.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior